

Til
Justis- og Politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Høring NOU 2011:10 I velferdsstatens venterom, om mottakstilbudet for asylsøkere

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev. Nasjonalbiblioteket har følgende kommentarer til utredningen.

Det blir flere steder NOUen slått fast at det lokale folkebiblioteket er en viktig arena for beboere i asylmottak. Dette er også tidligere påpekt i rapporten Asylmottak og lokalsamfunn som er utarbeidet av Agderforskning og Senter for byøkologi. Denne rapporten som er en del av bakgrunns materialet for utredningen skriver blant annet følgende:

”Bibliotekets betydning som sosial arena, som en arena for aktivitet for beboerne, og som en informasjonskanal kom tydelig fram både i surveyen og i Casestudien. Som sosial arena har biblioteket stor grad av nøytralitet og kollektivitet. Mange steder vil biblioteket være en av de viktigste uforpliktende møteplassene for mottaksbeboere og lokalsamfunn (se Drangslund og Fuglseth 2009). Som det kommer frem i casen, får bibliotekene også nye ressursbehov når bruken av fremmedspråklige øker betraktelig, og er en viktig aktør å inkludere i det overordnede arbeidet. ”

Denne kunnskapen om bibliotekets rolle bør også få betydning for forslagene til tiltak rundt organiseringen av mottakstilbudet i kommunene.

I kapittel 32.2 Legger utvalget fram forslag til lovtekst som blant annet regulerer ansvaret mellom de ulike aktørene når det gjelder innkvartering av personer som søker beskyttelse. Det vil spesielt være forslagene til § 6 om kommunens ansvar og § 7 om driftsoperatørs ansvar som kan komme til anvendelse i forhold til folkebibliotekenes rolle. Vi vil knytte noen kommentarer til de enkelte paragrafforslagene.

§ 6. Kommunenes ansvar

Kommunene skal motta økonomisk kompensasjon for de tjenestene kommunene er forpliktet til å yte personer som søker beskyttelse, og som Utlendingsdirektoratet ikke har påtatt seg ansvaret for.

Kommunene kan også etter avtale med Utlendingsdirektoratet overta ansvaret for å tilby personer som søker beskyttelse, nødvendige tjenester til erstatning for tjenester etter denne loven.

Kommunene skal ha økonomisk kompensasjon for dette.

Til § 6:

Første ledd søker å ivareta tre forhold. For det første henviser «de tjenestene kommunene er forpliktet til å yte» til sektoransvaret og de rettighetene også asylsøkere har etter annet lovverk, herunder helsetjenester og barneverntjenester samt skoletilbud.

For det annet fastslås det at kommunene skal motta økonomisk kompensasjon for å yte disse tjenestene. Slik kompensasjon ytes i form av tilskudd, herunder blant annet vertskommunetilskudd og grunnskoletilskudd.

Kommentar: Etter lov om folkebibliotek er kommunen lovpålagt å yte bibliotek tjenester til alle som bor i landet. Det vil etter vår mening kunne bety at kommunene gjennom en slik lovformulering også skal kunne ha rett til økonomisk kompensasjon for å yte bibliotek tjenester.

§ 7. Driftsoperatørens ansvar

Driftsoperatørene skal yte tjenester etter denne loven til de personene de innkvarterer.

Driftsoperatørene skal samarbeide med relevante myndigheter og sektorer samt med lokalsamfunnet for å løse de oppgaver som følger av denne loven.

Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om driftsoperatørens ansvar, herunder krav til bemanning og kompetanse.

Til § 7:

I første ledd gis driftsoperatørene ansvar for å yte tjenester etter loven. Driftsoperatør er her å forstå som Utlendingsdirektoratet selv eller den som etter avtale med Utlendingsdirektoratet driver innkvarteringssteder for personer som søker beskyttelse.

I annet ledd stilles det krav til at driftsoperatørene skal inngå samarbeid med andre i sin oppgaveløsning.

Kommentar: Erfaring viser at folkebibliotekene blir en del av tilbudet som ytes til beboerne på mottakene det bør derfor nevnes i forskrift at dette er en av lokalsamfunnsinstitusjonene som skal involveres i samarbeid om oppgaveløsningen.

Folkebibliotekene er en lovpålagt kommunal tjeneste og skal yte tjenester til personer som søker beskyttelse etter sektorprinsippet. Nasjonalbiblioteket mener derfor at bibliotek tjenester skal omhandles under forslaget til §6. Ved å anvende denne paragrafen vil loven forplikte kommunen til å utvikle bibliotektilbudet aktivt i forhold til denne gruppen. Dette vil være i tråd med sektorprinsippet som er beskrevet i utredningen. Behandles folkebiblioteket som tjeneste under forslaget til §7 vil ansvaret i større grad legges på driftsoperatøren.

Vigdis Moe skarstein
Nasjonalbibliotekar

Svein Arne Tinnestad
Stabdirektør